

Junij Palmotić.

(Spisal Božidar Flegerič.)

Dné 29. vel. travna l. 1453. je vzel turški sultan Mahomed II. cesarju Konstantinu XII. Paleologu Carigrad ter je s tem zadal vshodnorimskemu cesarstvu smrtni udarec. Po tem dogodku se je izselilo nekaj ondašnjih učenjakov v Italijo, kjer so začeli širiti znanosti in umetnosti. Iz Italije so prodrle znanosti in umetnosti v kršno Dalmacijo. Središče jim je bilo mesto Dubrovnik, jugoslovanske Atene. Dubrovnik je bil svobodno mesto, in v takem se znanosti in umetnosti povzdigujejo najlože.

Prvi dalmatinski pesnik je bil Marko Maralić (živel 1450 do 1524). Za njim se je porodilo večinoma v Dubrovniku več bolj ali manj slavni pesnikov, a med njimi so najsijajnejše zvezde na nebu pesništva jugoslovanskega I. Gundulić (1588—1638), Junij Palmotić (1607 do 1657) in Ignacij Gjorgjić (1675-1736).

Junij Palmotić se je porodil v Dubrovniku od starodavnega kolena, proslavljenega med dubrovniškimi boljarji, ki so tedaj jedini imeli pravico opravljati državo in uživati časti. Oče, katerega je izgubil že za malih nog, imenoval se je Jurij in je bil mož ostroumen in marljiv. Mati se mu je imenovala Uršula Gradić, ki je bila tudi iz

boljarske rodovine. Tedaj je namreč veljala v Dubrovniku postava, da so si boljarski sinovi smeli jemati žene samo iz boljarskih rodovin, ker se inace niso mogli njih otroci povspeti do višjih častij in na dostojanstvo očetovo. Toda ta postava, ki se protivi zdravemu razumu in sreči naroda, odstranila se

je potlej popolnoma. Junij Palmotić je imel že kot otrok veliko veselje do nauk, a posebej do pesništva. V njem je bila z ljubeznijo do nauk združena velika marljivost in redka vstrpljivost, a najbolj ga je na to vspodbadal njegov ujec Mihael Gradić, katerega je naš pesnik spoštoval in ljubil kakor očeta. Mihael Gradić je bil jako naobražen mož, zaradi poštenja in razumnosti so ga somoščani zelo čislali. Palmotić je bil vedno prisoten, kadar je njegov ujec svoji deci in njihovim vrstnikom z veliko zgo-

vornostjo in jasnostjo razlagal pravila zgovornosti ali jih poučeval o naravoslovju, o dolžnostih človeka in o ostalih modrih naukih. Od njega se je učil tudi nekaj iz pravoslovja, posebej pa ono, kar se je dotikalo domačih zakonov in običajev. Najbolj je pa napotoval Gradić svojega učenika na pesništvo, s katerim si je potlej pridobil veliko

Junij Palmotić.